

- R. Et de Sion tuere eum.
V. Esto ei, Domine, turris fortitudinis.
R. A facie inimici.
V. Nihil proficiat inimicus in eo.
R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
V. Domine, exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus yobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Jacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae. et orent super eum, ungentes eum Oleo in nomine Domini: et oratio fidei salverbit infirmum, et alleviabit eum Dominus; et si in peccatis sit, remittentur ei; cura quæsumus, Redemptor noster, gratia Sancti Spiritus languores istius infirmi, ejusque sana vulnera, et dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis et corporis ab eo expelle, plenamque interius et exterius sanitatem misericorditer redde, ut ope misericordiæ restitutus, ad pristina reparetur officia: Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis, et regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

OREMUS

Respice, quæsumus, Domine, famulum tuum, N., in infirmitate sui corporis fatiscentem, et animam refove, quam creasti; ut castigationibus emendatus, se tua sentiat medicina salvatum. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMUS

Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionibus tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis: ad invocationem tui Numinis benignus assiste; ut famulum tuum ab ægritudine liberatum, et

sanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confimes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ sanctæ, cum omni desiderata prosperitate, restituas. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

13. *Ad extremum, pro persona qualitate, salutaria monita breviter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, et ad fugandas dæmonum tentationes roberetur.*

14. *Denique agam benedictam, et Crucem, nisi aliam habeat, coram eo relinquat, ut illam frequenter aspiciat, et pro sua devotione osculetur et amplectatur.*

15. *Admoneat etiam domesticos, et minitros infirmi, ut si morbus ingravescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, ut morientem adjuvet, ejusque animam Dea commendet: sed si mors immineat, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo rite commendabit.*

16. *Quæ autem pertinent ad visitationem, curamque infirmorum, et at juvandos morientes, ad Commendationem Animæ, et ad Exequias, infra suis locis præscribuntur.*

TITULUS VI

CAPUT PRIMUM

De Exequiis

17. 1. Sacras Cæremonias ac Ritus, quibus ex antiquissima traditione, et Summorum Pontificum institutis sancta Mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequiis uti solet, tamquam vera religionis mysteria, christianæque pietatis signa, et fidelium mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio servare debent, atque usu retinere.

2. His itaque præstandis, qua par est modestia ac devotione ita se habebunt, ut ad Defunctorum salutem, simulque ad vivorum pietatem, quemadmodum vere sunt, non ad quæstum ejusmodi Ritus sancti instituti esse videantur.

3. Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis intervalum, ut nullus omnino de morte relinquatur dubitandi locus.

4. Quod antiquissimi est instituti. illud quantum fieri poterit, retineantur, ut Missa, præsente corpore Defuncti, pro eo celebretur, antequam sepulturæ tradatur.

5. Si quis die festo sit sepeliendus, Missa propria pro Defunctis præsente corpore celebrari poterit; dum tamen Conventualis Missa, et Officia Divina non impedianter, magnaue diei celebritas non obstet.

6. Caveant omnino Parochi, aliique Sacerdotes, ne sepulturæ, vel exequiarum, seu anniversarii mortuorum officii causa quidquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant; sed iis eleemosynis contenti sint, quæ aut probata consuetudine dari solent, aut Ordinarius constituerit. Neque permittant, ut pallia, aut alia Altaris ornamenta ad ornatum feretri, vel tumbæ adhibeantur (1).

7. Cum autem antiquissimi Ritus ecclesiastici sit, cereos accensos in exequiis et funeribus deferre, caveant item, ne ejusmodi Ritus omittatur, ac ne quid avare, aut indigne in eo committatur.

8. Pauperes vero, quibus mortuis nihil, aut ita

(1) Feretrum in quo reconditur corpus puellæ innuptæ nequit cooperiri panno ex lana alba contexto. S. R. C. 21 Julii 1855, Briocen., 13.

Sin embargo, en los lugares donde haya la costumbre cooperiendi feretrum in quo reconditur corpus puellæ aut pueri innuptorum panno ex lana vel ex serico albo in signum Virginitatis, y no puede quitarse fácilmente sin que haya perturbaciones y tumultos en el pueblo, puede tolerarse dicha costumbre, con tal que se ponga en el velo una faja de color negro: *ut fascia nigri coloris non tamen in modum Crucis superponatur in panno albo, ita tamen ut in quatuor lateribus appareat quo fideles agnoscant Defunctum egere suffragiis, et Ecclesiæ precibus etiam proprias adjungant.* S. R. C. 31 Aug. 1872, Alben.

parum superest, ut propriis impensis humari non possint, gratis omnino sepeliantur; ac debita lumina suis impensis, si opus fuerit, adhibeant Sacerdotes, ad quos Defuncti cura pertinet, vel aliqua pia Confraternitas, si fuerit, juxta loci consuetudinem.

9. Ubi vigeat antiqua consuetudo sepeliendi mortuos in coemeteriis, retineatur, et ubi fieri potest, restituatur: at vero cui locus sepulturæ dabitur in Ecclesia, humi tantum detur. Cadavera autem prope Altaria non sepeliantur.

10. Sepulchra Sacerdotum, et Clericorum cujuscumque Ordinis, ubi fieri potest, a sepulchris laicorum separata sint, ac decentiori loco sita; atque ita, ubi commodum fuerit, ut alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris Ordinis Ecclesiæ Ministris parata sint.

11. Sacerdos, aut cuiusvis Ordinis Clericus defunctus vestibus suis quotidianis communibus usque ad talarem vestem inclusive, tum desuper sacro vestitu sacerdotali, vel clericali, quem Ordinis sui ratio depositit, indui debet Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, et casula, seu planeta violacea sit indutus.

12. Diaconus vero induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola super humerum sinistrum, quæ sub axilla dextera annexatur, et dalmatica violacea.

13. Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, et tunicella.

14. Alii præterea inferiorum Ordini Clerici superpelliceo supra vestem talarem ornari debent, singuli prædicta cum tonsura, ac biretis suis.

15. Nullum porro cadaver perpetuae sepulturæ traditum, ex ulla cuiusvis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarii.

16. Laici cadaver, quolibet generis, aut dignitatis titulo prædictus ille fuerit, Clerici, ne defenant, sed laici.

17. Corpora Deflectorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versus Altare majus; vel si conduntur in Oratoriis, aut Capellis, ponantur cum pedibus versis ad illarum Altaria: quod etiam pro situ et

loco fiat in sepulchro. Presbyteri vero habeant caput versus Altare.

18. Ceterum nemo Christianus in communione fidelium defunctus, extra Ecclesiam, aut cœmetrium rite benedictum sepeliri debet; sed si necessitas cogat ex aliquo eventu aliquando ad tempus aliter fieri, curetur, ut quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quamprimum transferatur; et interim semper Crux capitii illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quievisse.

CAPUT II

QUIBUS NON LICET DARE ECCLESIASTICAM SEPULTURAM

48. 1. Ignorare non debet Parochus, qui ab ecclesiastica sepultura ipso jure sunt excludendi, ne quemquam ad illam contra sacrorum Canonum decreta umquam admittat.

2. Negatur igitur ecclesiastica sepultura paginis, Judæis, et omnibus infidelibus; hæreticis (1), et eorum fautoribus; apostatis a christiana fide; schismaticis, et publicis excommunicatis majori excommunicatione; interdictis nominatim, et iis, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

3. Seipsos occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex insania id accidat), nisi ante mortem dederint signa pœnitentiae.

(1) Del Boletin Ecclesiastico de Cádiz tomamos la siguiente resolución.

Hizo el Arzobispo de P. la pregunta siguiente á la Sagrada Congregación de la Inquisición Romana Universal:

Si en los lugares donde los herejes no tienen ministros propios puede un Sacerdote católico acompañar el cadáver de un hereje desde la casa mortuoria al cementerio, aunque sea omitiendo llevarlo á la Iglesia y tocar las campanas?

Respuesta: Negativamente. S. C. Univer. Inquis. Romana 26 Agosto de 1886.

4. Morientibus in duello, etiamsi ante obitum dederint pœnitentiæ signa.

5. Manifestis, et publicis peccatoribus, qui sine pœnitentia perierunt.

6. Iis de quibus publice constat, quod semel in anno non suscepserunt Sacraenta Confessionis, et Communionis in Pascha, et absque ullo signo contritionis obierunt.

7. Infantibus mortuis absque Baptismo.

8. Ubi vero in prædictis casibus dubium occurrit, Ordinarius consulatur.

CAPUT III

EXEQUIARUM ORDO

49. 1. Constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, convocetur Clerus, et alii, qui funeri interesse debent, et in Parochiale, vel in aliam Ecclesiam, juxta loci consuetudinem, ordine convenienter; ac datis certis campanæ signis, eo modo et ritu, quo in eo loco fieri solet, Parochus (1), induito superpelliceo, et stola nigra, vel etiam pluviali ejusdem coloris. Clerico præferente Crucem, et alio aquam benedictam, ad domum Defuncti una cum aliis procedit. Distribuuntur cerei, et accenduntur intorticia. Mox ordinatur Processio, præcedentibus laicorum Confraternitatibus, si ad-sint; tum sequitur Clerus regularis et sacerularis per ordinem; binique procedunt, prælata Cruce, devote Psalmos, ut infra, decantantes, Parocco præcedente feretrum cum luminibus; inde sequuntur alii funus comitantes, et pro Defuncto Deum rite deprecantes sub silentio (2).

(1) *An Diaconus cum Pluviali possit cadavera comitari: ac de licentia Parochi benedicere sepulturam?* R. Negative. S. R. C. 11 Septembris 1847, Angelopolitan., 12.—*Utrum in exequiis Defunctorum extra Missam peractis adhiberi possint Diaconus et Subdiaconus Sacris indumentis parati?*—*Resp. Negative.* S. R. C. 6 Febr. 1858, Montispessulan., 2. Respecto de la Diócesis de Urgel, véase el Apéndice 4.º

(2) *Ecclesiasticis et præsertim Canonicis paratis in asso-*
MAN. LITURG. Tom. II. 13